

NOU 2023:27 Et nytt system for kvalitetsutvikling - for elevenes læring og trivsel

Høringen har vært oppe til politisk behandling i Stavanger kommunes formannskap. Kommunedirektørens opprinnelige innstilling ble vedtatt med vesentlige endringer som ungdomsrådet ikke støtter.

Ungdomsrådet i Stavanger ønsker å sende inn den uendrede versjonen av kommunedirektørens innstilling:

« Stavanger kommune støtter at formålet med det nye systemet for kvalitetsutvikling i skolen skal være å sikre elevenes læring og trivsel. Kvalitetsutviklingssystemet må utvikles med utgangspunkt i opplæringslova med forskrifter, formålsparagrafen for skolen, overordnet del av læreplanverket og skolens brede mandat. Målet med kartlegging og vurdering i skolen må alltid være å utvikle skolen til det beste for elevene og deres læring og trivsel. Forutsatt at lærere, skoleledere og skoleeiere fortsatt tar ansvaret for kvalitetsutvikling i skolen, synes Stavanger kommune det er positivt at også elevene høres og involveres i dette arbeidet.

For Stavanger kommune er dialoger om elevens læring og trivsel et grunnleggende og uunnværlig element i arbeidet med å utvikle kvaliteten i skolen. Dialoger om kvalitet og utvikling gjennomføres på flere nivå og mellom ulike aktører i skolen: mellom elever og lærere, mellom lærere og foreldre, lærere seg imellom, mellom foreldre og skoleledere og mellom skoleledere og skoleeiere - blant annet. For å fremme utvikling, må dialogene være systematiske, utviklingsorienterte og ta utgangspunkt i kunnskap. Gjennomføringen av dialogene må også være satt i et system.

Stavanger kommune er uenig i at gjennomføring og deltakelse i kvalitetsdialogene skal forskriftsfestes. En forskriftsfesting vil gjøre styringsformen til et mål i seg selv. Forskriftsfesting av hvordan kommunene skal styre skolen er også en inngripen i det lokale handlingsrommet. Staten setter mål for skolen, mens kommunene må få frihet til å velge hvordan målene skal nås.

Stavanger kommune stiller seg heller ikke bak forslaget om å opprette en egen funksjon for kvalitetsutvikling i skolen. Faglig og pedagogisk utvikling må og bør være et ledelsesansvar. Stavanger kommune mener tilstrekkelige ressurser og kompletterende kompetanse i ledelsen er nøkkelen til å skape gode kvalitetsutviklingsprosesser i skolen.

Opplæringsloven gir kommunen i oppgave å arbeide for å holde ved like og styrke kvaliteten i skolen. Kommunen har også fått ansvar for å jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen bidrar til å nå de målene som er satt i formålsparagrafen og læreplanverket. Når kommunen er gitt en oppgave med gitte 2 kvalitetskrav, må det også ligge til kommunens frihet og ansvar å arbeide mot målene på en hensiktsmessig måte.

Formålet med kvalitetsutviklingssystemet skal være å sikre elevenes læring og trivsel. Å opprette en egen funksjon for kvalitetsutvikling utenom skolens ledelse, vil være en uheldig detaljstyring av hvordan arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen skal skje. Forslaget kan få konsekvenser som er i strid med selve formålet med systemet. Forslaget om funksjon for kvalitetsutvikling bør ses i sammenheng med arbeidet omkring NOU 2022:13 Med videre betydning — Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole.

Stavanger kommune støtter forslaget om at det utvikles nye læringsstøttende prøver til erstatning for dagens nasjonale prøver. Det er viktig at de læringsstøttende prøvene har legitimitet blant lærerne, for at de skal fungere etter formålet. Prøvene må utvikles for å støtte læreren i det pedagogiske arbeidet med elevenes læring. Dataene må også være tilgjengelige for de andre aktørene som jobber med å utvikle kvalitet i opplæringen. Stavanger kommune støtter også forslaget om å utrede behovet for en ressursbank med nasjonalt kvalitetssikrede verktøy som skoler kan ta i bruk for å vurdere elevenes læring og trivsel. Det er viktig at kvaliteten på prøver og kartlegginger som brukes i skolen er god. Det må sikres at prøvene faktisk måler det de er tenkt å måle og at de måler opp mot de målene som faktisk er satt. Informasjonen fra verktøyene eller prøvene bør inngå i lærernes arbeid med elevenes underveisvurdering.

Stavanger kommune støtter videre forslaget om at det utarbeides en ny læringsmiljøundersøkelse som skal erstatte dagens elevundersøkelse. Dagens elevundersøkelse har mangler og svakheter, og ny læringsmiljøundersøkelse må utarbeides slik at den blir et godt redskap for skolene når de skal kartlegge og videreutvikle elevenes læringsmiljø. Stavanger kommune støtter forslaget om å utrede hvordan elevenes opplevelse av skolemiljøet på 1. til 4. trinn kan undersøkes.

Formålet med læringsmiljøundersøkelsen må først og fremst være å bidra til å sikre elevenes læring og trivsel. At undersøkelsen også gir nyttig informasjon til skoleeier i kvalitetsutviklingsarbeidet, er etter vårt syn et sekundært hensyn. Å spørre elevene om læringsmiljøet, uten å ha et godt system for å følge opp og gjøre noe med avdekkede svakheter og mangler, kan bidra til å undergrave elevenes tillit til skolen. Derfor er det viktig at undersøkelsen er håndterlig for skolene, og ikke er for omfattende. Det er også viktig at det utvikles gode systemer for analyser og oppfølging av undersøkelsen.

Skolemiljøundersøkelsen bør innrettes slik at den er egnet til å avdekke om det er elever som ikke har det trygt og godt på skolen. Stavanger kommune støtter forslaget om å utvikle verktøy for å forbedre læringsmiljøet når det er behov for det. At elevene skal få si sin mening, mener vi i seg selv ikke en tilstrekkelig god begrunnelse for å gjennomføre en årlig spørreundersøkelse blant elevene om læringsmiljøet. Formålet må være at undersøkelsen skal bidra til å sikre elevenes læring og trivsel. Å få si sin mening uten å bli hørt og møtt, vil tvert imot kunne svekke elevenes opplevelse av å ha et trygt og godt læringsmiljø. Det er selve oppfølgingen av undersøkelsen, utviklingen av læringsmiljøet og elevenes opplevelse å bli hørt, sett, forstått og møtt, som etter vårt syn rettfærdiggjør en årlig spørreundersøkelse om læringsmiljøet.

Stavanger kommune støtter forslaget om å avvikle eksamen i grunnskolen. Det er godt dokumentert at eksamen påvirker opplæringen betydelig, og mer enn det som er

ønskelig. Oppmerksomhet på eksamen kan bidra til at forståelsen av læreplanen snevres inn og bidrar til målforskyving. Eksamen kan bidra til å fortrenge andre læringsaktiviteter som er viktige i ungdomsskolen. I grunnskolen er det flere kilder til informasjon om elevenes læring, og derfor er ikke informasjon fra eksamenskarakterer like viktige. I dag har alle ungdommer rett til videregående opplæring, og derfor mener Stavanger kommune at det ikke er nødvendig med eksamen i grunnskolen. Det vil fortsatt være nødvendig med gyldig og pålitelig informasjon om elevenes læring ved avslutningen av grunnskolen. Dette behovet kan sikres gjennom standpunkt-karaktersettingen. Dette forutsetter god kvalitet gjennom blant annet tydeliggjøring av hva kvalitet i standpunkt-vurdering kan handle om, tydeligere rammer for tolkningsfellesskap og å styrke kompetansen på standpunkt-vurdering. Dette kan utvikles gjennom samarbeid innad på den enkelte skole og på tvers av skolene. Skoleeier må i samarbeid med skolene må legge til rette for praksiser som sikrer kvaliteten på standpunkt-karakterene.

Analysebrettet samler i dag tall og statistikker både på skolenivå og på kommunenivå. Stavanger kommune mener verktøyet bør videreutvikles slik det gir skoler og skoleeiere mer og bedre informasjon enn det gjør i dag. Analysebrettet må i større grad kunne brukes til å sammenstille informasjon og utvikles slik at det blir et godt verktøy for analyse av data og egnet til bruk i kvalitetsutviklingsprosesser både hos skoleeier og på den enkelte skole.»

Ungdommens bystyre i Stavanger legger sin støtte bak forslaget til vedtak lagt frem av kommunedirektøren, og er meget positive til forslaget om avvikling av eksamen i grunnskolen. Utvalget har lenge vært kritiske til eksamensordningen, ettersom vi mener eksamen ikke har den ønskede effekten for elevers læring, men heller skaper et skolesystem med mer press på elevene. Dette ser vi på som problematisk i en tid hvor flere og flere elever sliter med motivasjon, og lærelysten går nedover. Utvalget ønsker derfor å fremheve viktigheten av dette tiltaket for å forbedre elevenes skolegang.

Ungdommens bystyre, Stavanger kommune